

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	PATOLOXÍA MÉDICO-CIRÚRXICA II		Código	651G01018
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da SaúdeFisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Blanco García, Francisco Javier	Correo electrónico	f.blanco1@udc.es	
Profesorado	Blanco García, Francisco Javier Reimunde Figueira, Pedro	Correo electrónico	f.blanco1@udc.es pedro.reimunde@udc.es	
Web	www.ffisacademica.udc.gal			
Descrición xeral	Introdución á Patoloxía médico-cirúrxica susceptible de tratamento fisioterápico			
Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos Non se realizarán cambios. 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen - Sesión maxistral. - Seminario. - Proba obxectiva. *Metodoloxías docentes que se modifican As clases maxistras e os seminarios pasarán a darse de forma virtual a través da plataforma de Microsoft Teams. A proba obxectiva pasaría a realizarse empregando Moodle ou Microsoft Teams. A atención personalizada para a resolución de dúbidas farase mediante Microsoft Teams, Moodle ou por correo electrónico. 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado - Correo electrónico: Semanalmente. De uso para facer consultas e solicitar encontros virtuais en outras aplicacións se é preciso para resolver dúbidas. 4. Modificacións na avaliación Mantéñense as porcentaxes da avaliación, especificadas na guía docente, realizando o exame de forma virtual mediante a ferramenta Moodle ou Microsoft Teams. *Observacións de avaliación: Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente, agás que: - As referencias ao cómputo da asistencia, que se realizarán respecto das sesión que houbo presencial ate o momento no que se suspendeu a actividade presencial e a partir de aí considerárase a asistencia ás clases virtuais no horario establecido previamente co alumnado. - En caso de ser preciso, a oportunidade de xullo estará sometida aos mesmos criterios que a 1ª oportunidade. 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía Non se realizarán cambios.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
A4	Adquirir a experiencia clínica adecuada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos; de forma que, ao termo dos estudos, os estudantes saiban aplicalos tanto a casos clínicos concretos no medio hospitalario e extrahospitalario, como a actuacións na atención primaria e comunitaria.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C9	Ter a capacidade de xestionar tempos e recursos: desenvolver plans, priorizar actividades, identificar as críticas, establecer prazos e cumprilos.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Fomentar a importancia da investigación e a procura de información actualizada, para o desenvolvemento profesional no ámbito da patoloxía médico-cirúrxico asociado á Fisioterapia.		B3 B5	C8 C9
Coñecer e comprender as alteracións funcionais derivadas das afeccións médico-cirúrxicas susceptibles de tratamento fisioterápico, para adquirir os coñecementos e experiencia clínica adecuada, que proporcione as habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais.	A1 A4 A5 A9 A12	B1	C4 C8
Fomentar no estudante a incorporación de principios éticos e coñecementos legais das profesións sanitarias, para o exercicio práctico profesional. Potenciar o traballo en equipos multidisciplinares para así poder comunicarse de modo efectivo e claro, tanto oral como escrito, cos seus compañeiros, outros profesionais e familiares, nun ámbito sociosanitario.	A13 A14 A19	B2 B4	C1

Contidos	
Temas	Subtemas

Bloque de Reumatoloxía	1. Enfermidades Ariculares Inflamatorias. Artrite Reumatoide. Artrite Idiopática Xuvenil. Enfermidade de Still do Adulto. 2. Espondiloartropatías. Espondilitis anquilosante. Artropatía Psoriásica. Reiter e outras Artrites Reactivas. 3. Enfermidades sistémicas do Tecido Conectivo. Colagenosis. LLES. Escleroderma. Dermato-Polimiositis. Vasculitis. 4. Infección osteoarticular. Artritis Infecciosas Bacterianas. Osteomielitis. Espondilodiscitis infecciosas. 5. Artropatías por micristales. Gota. Condrocálcinosis. 6. Enfermidades articulares inflamatorias de baixo grado. Artrose. 7. Patoloxía de partes brandas. Síndrome dolorosa xeneralizado. Fibromialxia reumática. Síndromes dolorosas localizados. 8. Enfermidades óseas xeneralizadas. Osteoporose. Osteomalacia. Enfermidade ósea de Paget. Osteodistrofia renal. Distrofia Simpático Reflexa.
Bloque de Patoloxía Oncolóxica	1. Factores etiolóxicos do cancro. 2. Epidemioloxía e prevención: Prevención primaria. Cribado e diagnóstico precoz. Quimioprevención. 3. Diagnóstico de extensión e estratexia terapéutica: Plan estratéxico xeneral. Hormonoterapia. Inmunoterapia. Quimioterapia. Novas perspectivas terapéuticas. 4. Diagnóstico de extensión e estratexia terapéutica de diversos tumores sólidos (I): Cancro de cabeza e pescozo. Neoplasias de pulmón. Cancro renal e vejiga urinaria. Cancro de próstata. Melanoma maligno. 5. Diagnóstico de extensión e estratexia terapéutica de diversos tumores sólidos (II): Cancro de mama. Neoplasias de orixe xinecolóxica. Neoplasias do tubo dixestivo e pancreato-biliares. 6. Tumores óseos primitivos e metastásicos. 7. Cancro de orixe descoñecida. Síndromes paraneoplásicos. 8. Tratamento de soporte e cuidados paliativos

Bloque de Ortopedia e Traumatoloxía

1. Pelvis: Traumatismos, clasificación de fracturas, complicacións, secuelas.
2. Cadeira: Traumatismos, fracturas de pescozo de fémur, epifisiólisis traumática, fracturas trocantéreas e subtrocantéreas. Luxación traumática de cadeira e as súas complicacións, tipos de luxación. Tratamento cirúrxico da Artrose da Cadeira.
3. Fracturas diafisarias de fémur, fracturas supracondíleas e intercondíleas, fracturas condíleas.
4. Xeonllo e rótula: Traumatismos, fracturas, luxacións, lesións miniscales e ligamentos.
5. Fracturas das mesetas tibiales, fracturas diafisarias de morna e peroné.
6. Nocello: Fracturas maleolares, bimaleolares, trimaleolares, fracturas, luxacións, escordaduras.
7. Pié: Fracturas e luxacións de astrágalo, fractura de calcáneo, fracturas medio-tarsianas, fracturas de metatarsianos e falanxes, luxación de Lisfranc.
8. Patoloxía da columna vertebral: cervicalxia, dorsaxia, lumbaxia. Cifosis. Hernia de disco. Espondiloartrosis. Estenosis da canle.
9. Malformacións conxénitas da columna vertebral. Espiña bífida. Bastrup. Sintomatoloxía, clínica e tratamento.
10. Espondilolistesis. Clasificación e formas, clínica, radioloxía, tratamento.
11. Deformidades raquídeas: escoliosis e cifosis. Concepto, termos, avaliación da curva. Causas, clínica, radioloxía. Tratamento conservador e cirúrxico.
12. Ombreiro e membro superior : Fracturas do Omoplato. Fracturas de Clavícula .Fractura do Humero. Fracturas do Cóbado. Fracturas do Antebrazo. Traumatismo da boneca. Lesións traumáticas da man. Luxacións: aspectos xerais. Luxación de ombreiro e cóbado.
13. Traumatismo cranioencefálico.
14. Traumatismo torácico.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A4 A5 A12 A13 A14 A19 B1 B2 C8 C1	42	78	120
Prácticas de laboratorio	A1 A4 A5 A9 A12 A13 A14 A19 B3 B4 B5 C1 C4 C8	16	10	26

Proba obxectiva	A1 A4 A5 A9 A19 B1 B2 C1 C9	2	0	2
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral por parte do profesor daqueles temas da materia considerados fundamentais para a mellor formación dos alumnos na descrición e coñecemento da semioloxía clínica máis frecuentemente relacionados coas afeccións susceptibles de tratamento fisioterápico.
Prácticas de laboratorio	Metodoloxía que permite que os estudantes aprendan efectivamente a través da realización de actividades de carácter práctico. Durante a clase práctica tamén se realizará exposición e estudo de casos clínicos.
Proba obxectiva	Consistirá na avaliación do coñecemento adquirido polo alumno na parte teórica explicada en forma de lección maxistral ao longo do curso segundo especificacións que figuran no apartado correspondente.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio Sesión maxistral Proba obxectiva	Actividade que o profesor, de forma individual ou en pequeno grupo, desenvolverá para atender ás necesidades e consultas do alumno. O obxectivo primordial será orientación, apoio e motivación para facilitar o proceso de aprendizaxe. Farase de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través de correo electrónico ou do campus virtual). A atención personalizada será a mesma para os estudantes con dedicación a tempo parcial y a tempo completo.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A1 A4 A5 A9 A12 A13 A14 A19 B3 B4 B5 C1 C4 C8	Os contidos abordados nas prácticas serán obxecto de avaliación mediante probas de comprensión e resolución de casos clínicos. No entanto, dentro da avaliación continuada da materia, valorarase tamén a asistencia, puntualidade, actitude, participación razoada, traballo en equipo, resolución de prácticas e axuda aos compañeiros durante as mesmas.	20
Proba obxectiva	A1 A4 A5 A9 A19 B1 B2 C1 C9	Tamén chamada EXAME, consistirá nunha soa proba formada polos seus partes, por convocatoria. Poderá constar de preguntas de tipo múltiple elección, preguntas con resposta curta e/ou desenvolvemento breve dun tema.	80

Observacións avaliación

CUALIFICACION DA MATERIA:

EXAME (80%). Consistira nunha PROBA OBXETIVA proposta por cada profesor. Cualificarase sobre un maximo de 8 puntos. A cualificación do EXMA obterase da media resultante da suma da PROBA OBXETIVA proposta por cada profesor. Se no EXAME obtense unha cualificación menor ao 50% da puntuacion posible nalgunha das PROBAS OBXETIVAS propostas por cada profesor, non se computara a media coa outra parte, nin se engadirá a AVALIACION CONTINUA, sendo CUALIFICACION FINAL, suspenso. Se un estudante non se presenta a algunha parte deo EXAME, a CUALIFICACION FINAL da materia será de Non presentado (NP). É opcional de cada profesor conservan ou non a cualificación do seu parte de EXAME, unicamente ata a convocatoria de xullo (2ª oportunidade), sempre que a cualificación desde, sexa igual ou superior ao 50% da puntuación posible. AVALIACION CONTINUADA (20%) - a cualificación da avaliación continuada conservarase unicamente ata a convocatoria de xullo (2ª oportunidade). As porcentaxes asignadas a cada proba poden sufrir pequenas modificacións dun curso a outro en función das necesidades da materia; non obstante o valor do exame nunca será inferior ao 70% da nota final e o valor da avaliación continuada nunca será superior ao 30%. O profesorado pode usar o servizo de detección do plaxio ?Turnitin? para revisar o traballo do alumnado. La realización fraudulenta de las pruebas o actividades de evaluación, implicará directamente la calificación de suspenso en la materia de la convocatoria correspondiente, invalidando así cualquier calificación obtenida en todas las actividades de Evaluación de cara a la convocatoria extraordinaria"

Fontes de información

Bibliografía básica	- Silberman, Fernando S (2014). Ortopedia y Traumatología. Buenos Aires: Editorial Medica Panamericana - Hoppenfeld S (2004). Fracturas. Tratamiento y Rehabilitacion. Madrid: Marbán Libros, S.L. - McRae, Ronald (2006). Ortopedia y Fracturas. Exploracion y Tratamiento. Madrid: Marbán Libros, S.L. - Francisco J Blanco y Jesus Tornero (2020). Tratado de Enfermedades Reumaticas de la SER. Madrid: Editorial Medica Panamericana
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

ANATOMÍA I E HISTOLOXÍA/651G01001
 ANATOMÍA II/651G01002
 FISIOLOXÍA/651G01003
 SEMIOLOXÍA CLÍNICA/651G01010
 PATOLOXÍA MÉDICO-CIRÚRXICA I/651G01011

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

ESTANCIAS CLÍNICAS I/651G01035

Materias que continúan o temario

ESTANCIAS CLÍNICAS II/651G01036

Observacións

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais:- Non se utilizarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a realización de borradores.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías